

Je zároveň prirodzené, že medzi rôznymi ľuďmi existujú rôzne názory. Je to jedinečná schopnosť človeka líšiť sa v názoroch. Napriek tomu sú záležitosti, ktoré jednoducho nie sú vecou subjektívneho názoru.

V jednej triede so 6-ročnými žiakmi môžu názory tu a tam vypadáť ako veľmi rozdielne, napr. odpoveď na otázku, koľko je dva plus dva. Ale nikto by neúsúdil, že správna odpoveď je subjektívna. Na otázku je iba jedna správna odpoveď: štyri. Správnosť odpovede nezávisí od počtu žiakov, ktorí ju poznajú. Odpoveď je správna a ostane správnu, aj keby odpoveď poznala len menšina detí. Ostane správnu, keď správnu odpoveď pozná len jedno jediné dieťa alebo dokonca, keď ju nepozná ani jedno z nich.

Niečo podobné možno povedať o morálnom dobre a zle. Je samozrejmé, že pri niektorých typoch správania sa by niekto mohol povedať, že toto je dobré pre mňa, toto je pre druhých a toto by mohlo byť dobré pre spoločnosť. O ďalších veciach, napr. o skutkoch lásky alebo čestnosti môžeme naproti tomu povedať: Áno, toto je vždy dobré pre druhých. Odkiaľ to vieme? Máme pre to viacero zdrojov: medzi inými desatero Božích prikázaní a ich hlboký význam, ktorý nám odhalil Kristus. Ale tiež to poznávame cez našu vlastnú skúsenosť: je to „zapísané v ich srdciach“ hovorí Pavol v Liste Rimanom. Ak ich nemáme príliš zasypané rôznymi nánosmi, môžeme čítať tento zákon v nás. Psychológia a sociológia potvrdzujú jeho platnosť: každá jednotlivá osoba a spoločnosť ako celok ho *potrebujú*, aby mohli *prosperovať*.

Spoločnosť by nemohla fungovať, ak by vražda alebo smrť ostali nepotrebané. Človek by nemohol žiť šťastne, ak by svadba, náboženstvo alebo vzdelanie boli zakázané. Dieťa by sa nemohlo zdravo vyvíjať, ak by nedostalo lásku a starostlivosť. Podnik by nemohol byť trvalo úspešný bez presnosti, kolegiality alebo čestnosti. Poznanie toho, čo je „správne a nesprávne“ je ako *používateľský manuál* pre vlastný život a pre spolužitie s ostatnými.

Existencia rôznych pohľadov na to, čo je dobré, správne a na to, čo je zlé, nesprávne, nenia nič na tom, čím sú v skutočnosti. Je celkom možné, že medzi všetkými pohľadmi je iba jeden jediný správny. Alebo aj žiadny. A môže byť, že niektoré názory sú pravde bližšie než iné. Ako napr. v našom príklade žiakov v triede. Žiaci s odpoveďami „tri“ a „päť“ boli bližšie pravde, ako deti, ktoré odpovedali „desať“ alebo „sedemnásť“.

Podstatné pravdy, ktoré sú objektívne správne alebo nesprávne, musia byť ako také rešpektované aj štátom. To sa čiastočne už stalo - vyhlásením katalógu ľudských práv. Síce možno kritizovať, že príliš veľa svojvoľných vecí sa začalo nazývať ľudským právom, ale napriek tomu je veľkým úspechom. Národné právo však musí rešpektovať, že ľudský život nemôže byť nikdy bezprostredne usmrtený, aj keď je len vo fáze pred narodením. Pritom nemôžeme zabudnúť: zlé zákony neurobia dobré z niečoho zlého!

Tento *používateľský manuál* človeka je niečo, čo musí ľudstvo odhaliť, rovnako ako jeho matematický zmysel. Musí byť objavený, následne musí byť zapamätaný a posúvaný z generácie na generáciu.

Všetky veľké minulé civilizácie odkryli súčiastky morálnej konštrukcie sveta. Čo platilo ako správne alebo nesprávne, sa často navzájom prekrývalo, z toho vyplývali ich podobnosti. Najhlbšie a najvyčerpávajúce poznanie dobra a zla však prinieslo kresťanstvo, vychádzajúce z gréckej filozofie a židovskej viery. Bude lepšie, keď na to nezabudneme a odovzdáme to ďalšej generácii.

Prof. Dr. Andreas Kinneging je profesorom filozofie práva na Právnickej fakulte Univerzity Leiden v Holandsku. Jedným z jeho hlavných záujmov je humanistická a kresťanská filozofia - morálna, právna a politická filozofia od Platóna po Dietricha von Hildebrand. Jeho posledná kniha vyšla v roku 2005 pod názvom 'Geographie van Goed en Kwaad' (Zemepis dobra a zla).